

וּכּוּלְנוּ אִתְּנוּ

לכידות היחידה בחג החנוכה

מערך ליחידת מפקד בסיוור "בעקבות
המכבים לניצחון"

אוכלוסיית יעד: כלל צה"ל

וכולנו איתן

לכידות היחידה בחג החנוכה

אוכלוסיית יעד: כלל צה"ל   מעביר המערך: מפקד   זמן המערך: 30 דקות

המפקד/ת:

חג החנוכה המתחיל בכ"ה בכסלו ונמשך לאורך שמונה ימים - משמר את זכרו של המרד האמיץ של החשמונאים (המכונים גם מכבים) בשלטון היווני-סלווקי ששלט על ארץ-ישראל. לקביעת החג שתי סיבות עיקריות המופיעות במקורות: לאחר ניצחונם של המכבים ושחרורה של ירושלים, טיהרו את בית המקדש וחגגו במשך שמונה ימים - ואלו נקבעו לימי חג גם לדורות. בנוסף נקבע החג לזכרו של נס שהתרחש כשחזרו למקדש: החשמונאים ביקשו להדליק מחדש את אורה של מנורת המקדש, אך לא מצאו שמן טהור להשתמש בו, לבסוף נמצא כד אחד ובו מעט שמן שאמור היה להספיק ליום אחד, אך בדרך נס הוא הספיק לשמונה ימים. בחג החנוכה נהוג להדליק את החנוכייה. החנוכייה מורכבת משמונה נרות ושמש (נר לשימוש), ביום הראשון מדליקים נר אחד (בנוסף לשמש) ובכל יום מימות החג מוסיפים נר נוסף.

חלק א': הכרות עם החג

שאל/י במילים שלך:

חג החנוכה פוגש אותנו כל שנה מחדש, אבל מה אתם יודעים על חג החנוכה? מה הסיבה לקביעת חג זה? ומדוע מדליקים בו חנוכייה?

הסבר את הקטע הבא במילים שלך:

בזמן בית המקדש השני (במאה ה-2 לפנה"ס) כבשו היוונים את הארץ והתעמרו בתושביה על ידי גזרות והשלטת תרבות זרה בכוח הזרוע. על אף שהיהודים היו מעטים אל מול היוונים הרבים, לא פסקה מהם התקווה לעצמאות, ובהנהגת המכבים פתחו במרד, ניצחו את השלטון היווני והשיבו את העצמאות היהודית לארץ ישראל.

לקביעת החג שני סיבות עיקריות המופיעות במקורות: לאחר ניצחונם של המכבים ושחרורה של ירושלים, טיהרו את בית המקדש וחגגו במשך שמונה ימים - ואלו נקבעו לימי חג לדורות.

בנוסף נקבע החג לזכרו של "נס פח השמן": החשמונאים ביקשו להדליק מחדש את אורה של מנורת המקדש, אך מצאו רק כד אחד ובו מעט שמן שאמור היה להספיק ליום אחד, ובדרך נס הספיק לשמונה ימים.

הדלקת נרות החנוכייה הפכה לסמל הניצחון והודיה על נס פך השמן.

חלק ב': "וכולנו אור איתן":

שאל במילותיך את השאלה הבאה:

לאחר שדיברנו קצת על הרקע לחג החנוכה, נתמקד במרד עצמו, בניצחון ובאופיים של המכבים.

- מה ידוע לכם על המכבים ועל המרד?
- איזה סיפורים עליהם אתם מכירים?
- מה ידוע לכם על אופיים?

לאחר תשובות החיילים הסבר:

מי שהובילו והנהיגו את המרד, היו **החשמונאים** - בני משפחת חשמונאי ממודיעין שנקראים גם **המכבים**. בתחילה היה זה אבי המשפחה **מתתיהו**, ולאחר מותו עברה ההנהגה לבנו **יהודה**, שהצטיין כלוחם וכמנהיג צבאי. **יהודה המכבי היה המנהיג של המרד** עד נפילתו במערכה, ואת מקומו תפשו אחיו.

מסיפורים רבים אנו יודעים על אופיים של המכבים כלוחמים בעלי דבקות במשימה, רוח גבורה ואסטרטגיה מעולה, שהביאו אותם לניצחון בקרב. אך מעבר לכך **ביציאתם למרד הראו המכבים ערבות הדדית ולקחו אחריות על גורלו של העם**. בהתלכדות המשותפת בקרבות ובמוכנות להיחלץ לעזרת אחיהם עד כדי חירוף הנפש, מימשו המכבים בפועל את **ערך הרעות**.

מוטיב חוזר בספר מכבים (אחד מן המקורות ההיסטוריים החשובים שנכתב בזמנם, המתעד את קרבותיהם אל מול היוונים) הוא ביטויי ההתקהלות והתאחדות יחד של המכבים, וכן המוכנות שלהם תמיד להיחלץ לעזרת אחיהם היהודים הנתונים בסכנה.

"וכשמע יהודה והעם את הדברים האלה (שהיוונים בצפון ארץ ישראל רצו להשמיד את היהודים שחיים שם) נאסף קהל גדול להיוועץ מה יעשו לאחיהם לאשר במצוקה" (מכבים א' פרק ה' טז').

מצד שני, שנים לאחר אירועי חנוכה, הסתאבה ממלכתם של המכבים ונאלצה להתמודד עם מחלוקות ויכוחים פנימיים עזים. ויכוחים אלו הביאו לנפילתה של הממלכה החשמונאית, לכיבוש רומי ולבסוף לחורבן בית המקדש.

חלק ג': האחדות והלכידות בצה"ל:

פתח בהסבר הבא:

ניצחון המכבים מחד ונפילת ממלכתם בהמשך מאידך, מדגישים את מקומה וחשיבותה של האחדות, שהיא הכרחית להבטחת חוסנו והצלחתו של צה"ל ומתוך כך, בטחון העם והמדינה.

בקטע הבא נלמד כיצד ערכי האחדות והלכידות הכרחיים להצלחתו של צה"ל.

(קטע זה מובא מתוך המסמך "מבנה הצבא ודרכו" שכתב דוד בן גוריון עם שוך קרבות מלחמת העצמאות ב- 27.10.1949 ובו פרט את ה"אני מאמין" שלו בכל הקשור לאופיו וייעודו של צה"ל)
הקרא את הקטע הבא או בקש מאחד החיילים לקרוא:

"הצבא לא ימלא שליחותו – לא בביטחון, לא בחינוך, ולא בהתיישבות, מבלי שתשרוד בתוכו אחדות מלוכדת ואחוזה מוסרית של חברים לנשק. ואין לתת לצבא להיות לזירת התגוששות פוליטית ואידיאולוגית של סיעות ומפלגות".

דוד בן גוריון מתוך מסמך "מבנה הצבא ודרכו"

קיים דיון בשאלות הבאות:

- לפי דבריו של בן גוריון, מהי "שליחותו" ומהותו של הצבא?
- מה מתכוון בן גוריון כשאמר שהצבא לא ימלא שליחותו בלי אחדות? האם אחדות העם המשרת בצה"ל גם היא חלק משליחותו של צה"ל?
- האם "השארית הפוליטיקה מחוץ לצבא" מביאה לאחדות בין החיילים או שהיא רק מאפשרת את הגורם האמיתי לאחדות? אם כן מהו הגורם?
- תנו דוגמאות לדרכים בהם ראיתם שלכידות היחידה תרמה למילוי המשימה היחידתית.

סכם חלק זה במילים שלך:

במסמך המכונן "מבנה הצבא ודרכו", אותו כתב דוד בן גוריון לאחר הקמתו של צה"ל, חשוב לו להדגיש ערך משמעותי שיעמוד בבסיסו של צה"ל. כדי להגיע למילוי המשימה הצבאית שהיא – לנצח במלחמה ועל ידי כך להביא ביטחון לתושבי המדינה, **על החיילים בצבא להיות מאוחדים ומלוכדים.**

חוסן היחידה כרוך באחדות שבין הפרטים שמרכיבים אותה. כל אחד מביא את מגוון יכולותיו וכוחותיו האישיים ותורם ליחידה בה הוא משרת, וכל יחידה תורמת להצלחה הכללית, כמאמר השיר "כל אחד הוא אור קטן, וכולנו אור איתן".

מעבר לכך, עם ישראל הוא עם מגוון בדעות, מה שעלול להביא לפעמים לידי מחלוקת, אך לא ניתן שמחלוקת זו תיכנס לצה"ל. **בצה"ל עלינו להדגיש את המאחד המלכד והמשותף,** ועל ידי כך להצליח במשימה - לשמור על ביטחונם של תושבי מדינת ישראל ולבסס את עצמאותה.

חלק ד': סיכום מפקד:

סכם במילותיך את הנלמד ממערך זה וקיים דיון עם חייליך מהם הדרכים בהם ניתן להגביר את האחדות והלכידות בין החיילים וכיצד אלו יתרמו להצלחת המשימה.

- דנו במשמעות אור החנוכה.
- למדנו על הלכידות והאחדות המתבטאים באור נרות החנוכה.
- דנו בהכרחיותם של ערכי האחדות והלכידות להצלחתו של צה"ל.
- פעילות "בעקבות המכבים" בה לקחנו חלק היום היא הזדמנות ללמוד על העבר שלנו, להתחבר דרך הרגליים לתקופות וסיפורים שקרו לעם ישראל בארץ ישראל לפני אלפי שנים. היום נוכל לשאוב עוד כוח להמשך השירות, ללמוד על עצמנו ולחזק את האחדות והלכידות ביחידה.

לאחר תשובות החיילים שתפ/י את חייליך ב"אני מאמין" הפיקודי-ערכי שלך ובחשיבות הלכידות ביחידה למשימת היחידה וצה"ל.